

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۳/۰۳/۲۵

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

ارزیابی مهارت چندفرهنگی دانشجومعلم‌ان دانشگاه شهید رجایی و ارائه راهکارهای لازم جهت بهبود آن^۱

سید ولی نادری^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه شهید رجایی، تهران. Sayedwalinaderi@gmail.com

چکیده

این مطالعه به بررسی مهارت‌های چندفرهنگی در بین دانشجومعلم‌ان دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی می‌پردازد. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانشجویان مقطع کارشناسی از ترم سوم تا ترم آخر در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ است که شامل ۲۰۷۰ دانشجوی پسر و ۳۴۰ دانشجوی دختر می‌باشد. روش نمونه‌برداری تصادفی و با استفاده از فرمول کوکران انجام شده و نمونه‌ای شامل ۳۴۴ دانشجو (۲۹۰ پسر و ۵۴ دختر) انتخاب گردید. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استاندارد چندفرهنگی صادقی و هواس‌بیگی (۱۳۹۹) استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد که میانگین مهارت‌های چندفرهنگی دانشجومعلم‌ان دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی بالاتر از حد متوسط است و این تفاوت در سطح معناداری ۰,۰۱ قابل توجه می‌باشد. یافته‌ها حاکی از آن است که اکثر دانشجویان نگرشی مثبت نسبت به موضوعات چندفرهنگی دارند و دیدگاه‌های مناسبی در این زمینه ارائه می‌دهند. بنابراین، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که دانشجومعلم‌ان دانشگاه شهید رجایی از نظر مهارت‌های چندفرهنگی قابلیت پیشرفت دارند و این مهارت‌ها می‌تواند در بهبود عملکرد و کیفیت آموزش و تدریس آنان در آینده تأثیرگذار باشد. این نتایج بیانگر آن است که برنامه‌های آموزشی دانشگاه به‌خوبی توانسته‌اند مهارت‌های عملی لازم را به دانشجویان آموزش دهند. این مهارت‌ها شامل توانایی برقراری ارتباط مؤثر با افراد از فرهنگ‌های مختلف، حل تعارضات فرهنگی و همکاری در محیط‌های چندفرهنگی است.

واژگان کلیدی: نگرش، فرهنگ، چندفرهنگی، دانشجومعلم‌ان.

^۱مقاله استخراج شده از پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته مدیریت آموزشی

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه شهید رجایی، تهران. Sayedwalinaderi@gmail.com

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه و بیان مسئله

با گسترش جهانی شدن و افزایش تعاملات بین‌المللی، اهمیت مهارت‌های چندفرهنگی در عرصه‌های مختلف زندگی اجتماعی و حرفه‌ای به‌ویژه در حوزه آموزش بیش از پیش آشکار شده‌است. در این میان، دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی نقش مهمی در آماده‌سازی دانشجویان برای مواجهه با چالش‌های فرهنگی متنوع و ارتقا مهارت‌های چندفرهنگی آنان دارند. دانشگاه شهید رجایی نیز از این قاعده مستثنی نیست و با توجه به تنوع فرهنگی موجود در این دانشگاه، نیازمند بررسی و بهبود مهارت‌های چندفرهنگی دانشجومعلم‌ان خود است تا بتوانند به بهترین نحو ممکن با دانش‌آموزان از فرهنگ‌های مختلف تعامل کنند و به نیازهای آنان پاسخ دهند.

مهارت چندفرهنگی به‌عنوان یک مفهوم کلیدی در آموزش چندفرهنگی، به توانایی فرد در درک، احترام و تعامل مؤثر با افرادی از فرهنگ‌های مختلف اشاره دارد. این مهارت شامل سه مؤلفه اصلی آگاهی، دانش و عمل می‌شود که هر یک به‌نحوی در شکل‌گیری توانمندی‌های چندفرهنگی فرد نقش دارند. آگاهی به‌معنای حساسیت نسبت به باورها، ارزش‌ها و دیدگاه‌های فرهنگی دیگران است. دانش شامل درک ساختارهای اجتماعی نظیر جنسیت، نژاد، طبقه، دین، زبان و سایر خصوصیات استثنائی است. و عمل به اقدامات و تکنیک‌هایی اشاره دارد که فرد برای کنترل و مدیریت کلاس‌های چندفرهنگی به کار می‌گیرد (باسیناک کمبونگ^۱ و پیانگ^۲، ۲۰۲۰).

با توجه به اهمیت مهارت‌های چندفرهنگی در آموزش، یکی از چالش‌های اساسی که دانشگاه‌ها با آن مواجه هستند، عدم توجه کافی به این مهارت‌ها در برنامه‌های آموزشی معلمان است. مطالعات نشان داده‌اند که معلمان با مهارت چندفرهنگی بالا، احساس اطمینان و راحتی بیشتری در مواجهه با نیازهای متنوع دانش‌آموزان دارند و این امر به بهبود فرآیند آموزش و پرورش کمک می‌کند (باسیناک کمبونگ^۳ و پیانگ^۴، ۲۰۲۰).

در سال‌های اخیر، مفهوم چندفرهنگی و نیاز به توسعه آن در میان معلمان مورد توجه بسیاری از پژوهشگران قرار گرفته است. این مهارت‌ها شامل آگاهی از تفاوت‌های فرهنگی، دانش درباره ساختارهای اجتماعی متنوع و توانایی اجرای روش‌های آموزشی مناسب در محیط‌های چندفرهنگی است (احمدی و همکاران، ۱۳۹۷).

با توجه به اهمیت مهارت‌های چندفرهنگی در فرآیند آموزش و پرورش، ارزیابی سطح این مهارت‌ها در میان دانشجومعلم‌ان دانشگاه شهید رجایی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. دانشگاه شهید رجایی به‌عنوان یکی از مراکز برجسته آموزش عالی در ایران، نقش مهمی در تربیت معلمان آینده ایفا می‌کند. دانشجومعلم‌ان این دانشگاه از نقاط مختلف کشور و با فرهنگ‌های متنوع به این مرکز آموزش عالی وارد می‌شوند و در آینده به تدریس دانش‌آموزان در مدارس سراسر ایران خواهند پرداخت. از این رو، بررسی و ارزیابی

¹ Grace Amanda Basianak Kumbong

² Tan Bee Piang

³ Grace Amanda Basianak Kumbong

⁴ Tan Bee Piang

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مهارت‌های چندفرهنگی این دانشجومعلم‌ان و ارائه راهکارهای لازم برای بهبود آن‌ها ضروری به نظر می‌رسد. این پژوهش با هدف ارزیابی مهارت‌های چندفرهنگی دانشجومعلم‌ان دانشگاه شهید رجایی و ارائه راهکارهای مؤثر جهت بهبود این مهارت‌ها انجام می‌شود. این تحقیق می‌تواند به‌عنوان یک ابزار مفید برای دانشگاه شهید رجایی و سایر مراکز آموزشی در جهت بهبود برنامه‌های آموزشی معلمان و تقویت مهارت‌های چندفرهنگی آنان مورد استفاده قرار گیرد. با افزایش مهارت‌های چندفرهنگی دانشجومعلم‌ان، نه تنها کیفیت آموزش و تعاملات در کلاس‌های چندفرهنگی بهبود می‌یابد، بلکه دانش‌آموزان نیز در محیطی بهتر و مساعدتر برای یادگیری و رشد قرار خواهند گرفت. به این ترتیب، این تحقیق گامی مؤثر در جهت ایجاد یک نظام آموزشی فراگیرتر و پاسخ‌گو تر به نیازهای فرهنگی جامعه خواهد بود.

تعریف و مفهوم فرهنگ

به دلیل اهمیت و نقش بنیادین "فرهنگ" در مباحث مرتبط با فرهنگ‌گرایی و آموزش چندفرهنگی، ابتدا باید به تعریف و توضیح این مفهوم پرداخته شود. فرهنگ به‌عنوان یک مفهوم پیچیده و چندلایه شناخته می‌شود و پژوهش‌های متعددی در حوزه‌های مختلف مانند علوم سیاسی، جامعه‌شناسی، انسان‌شناسی و علوم تربیتی به بررسی آن پرداخته‌اند و دیدگاه‌های متنوعی به تعریف آن پرداخته شده است (پله، ۱۳۹۴).

فرهنگ، مجموعه‌ای پیچیده است که شامل دانستنی‌ها، باورها، هنرها، اخلاقیات، قوانین، عادات و سایر توانایی‌هایی است که انسان به‌عنوان عضو جامعه فرا می‌گیرد. فرهنگ تمامی ساختارهای مادی و معنوی زندگی اجتماعی را در بر می‌گیرد و فرد انسانی در این بستر به دنیا می‌آید و رشد می‌کند. از طریق فرهنگ، افراد به چیزی دست می‌یابند که در روانشناسی به آن "شخصیت" می‌گویند. این فرآیند به فرد هویت فرهنگی می‌بخشد که تمامی گرایش‌های رفتاری او را شکل می‌دهد (صادقی، ۱۳۸۹).

در فرهنگ فارسی معین، واژه فرهنگ به معنای علم، دانش، تربیت و ادب آمده است. فرهنگ عمید نیز فرهنگ را به معنای علم، دانش، ادب، معرفت، آموزش و پرورش، آثار علمی و ادبی یک قوم یا ملت، و کتابی که شامل لغات یک زبان و شرح آن‌ها باشد، تعریف کرده و فرهنگ عوام را مجموع عقاید، افسانه‌ها و ترانه‌های محلی یک قوم یا سرزمین می‌داند.

فرهنگ همچنین می‌تواند به تمام تولیدات انسانی شامل زبان، ادبیات، معماری، نمادها، هنرها، رسوم و آداب، آیین‌ها، دین‌ها و فلسفه‌ها، موسیقی، غذاها و پوشش‌های خاص یک جامعه اشاره کند. بنابراین، فرهنگ علاوه بر بعد مادی و تجسمی، دارای بعد نمادین و اجتماعی نیز است. یکی از ویژگی‌های مهم فرهنگ، تحول و تغییر است. فرهنگ با گذشت زمان و در تعامل با عوامل داخلی و خارجی جوامع، تغییراتی را تجربه می‌کند. این تغییرات ممکن است به دلیل فناوری، تغییرات اجتماعی، تغییرات سیاسی، تغییر نیازها و سایر عوامل رخ دهد (هواس‌بیگی و همکاران، ۱۳۹۷).

یکی از عوامل مهمی که تمام معلمان باید در نظر بگیرند، تجربه‌های فرهنگی دانش‌آموزان و تأثیر آن بر آموزش آنها است. فرهنگ را می‌توان به‌طور گسترده به‌عنوان "سیستم منحصر به فرد معانی و اطلاعات، که توسط یک گروه به اشتراک گذاشته می‌شود و از نسلی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

به نسل دیگر منتقل می‌شود، که به گروه امکان می‌دهد نیازهای اساسی بقا، دنبال کردن خوشبختی و بهزیستی، و استخراج معنا از زندگی را برآورده سازد^۱ تعریف کرد. فرهنگ یک تجربه زمینه‌ای است که هم دانش‌آموزان و هم معلمان به محیط یادگیری می‌آورند (ولینکینا^۱، ۲۰۱۹).

چندفرهنگی

یکی از تغییرات عمده‌ای که به واسطه‌ی فرآیند جهانی شدن رخ داده، جابه‌جایی جمعیت‌ها و مسائل مرتبط با مهاجرت است. مهاجرت به معنای انتقال افراد و گروه‌ها از کشور یا محل تولد آنها به مناطق جغرافیایی دیگر است. این جابه‌جایی‌ها می‌توانند شامل مهاجرت از روستا به شهر نیز باشند. در طول تاریخ، مهاجرت‌های گسترده‌ای مانند مهاجرت میلیون‌ها اروپایی به نیمکره‌ی غربی در آغاز قرن شانزدهم رخ داده است. این جابه‌جایی‌های جمعیتی به تدریج نقشه‌ی جهان را تغییر داده و به تقویت چندفرهنگی کمک کرده‌اند (عبدلی سلطان احمدی و همکاران، ۱۳۹۵).

چندفرهنگی به معنای تعامل و هم‌زیستی افراد و جوامعی است که دارای فرهنگ‌ها و تجربیات مختلف هستند. این تعاملات می‌توانند به اشکال گوناگونی رخ دهند، از جمله تبادل زبان، تحصیل در دانشگاه‌های بین‌المللی، تجربه مذاهب و رسوم متنوع، مشارکت در فعالیت‌های هنری و سنتی و غیره. جوامع چندفرهنگی از تنوع فرهنگی بهره‌مند می‌شوند و از طریق ارتباط با افراد و گروه‌های مختلف، فرصت‌های بیشتری برای توسعه و تقویت فرهنگی پیدا می‌کنند. این تعاملات می‌توانند به ایجاد هم‌بستگی و یکپارچگی درون جامعه کمک کرده و توانمندی‌های فرهنگی و اجتماعی را افزایش دهند.

در سال‌های اخیر، مفهوم چندفرهنگی به‌ویژه در زمینه آموزش و جامعه‌شناسی مورد توجه قرار گرفته است. این مفهوم به وضعیتی اشاره دارد که در آن، با وجود افزایش ارتباطات بین‌المللی و حرکت کشورها به سوی سیستم‌های جهانی و منطقه‌ای، مسائل مرتبط با اقوام و ملیت‌ها و تفاوت‌های فرهنگی بین آنها اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است. تنوع فرهنگی به قاره‌ها و کشورها محدود نمی‌شود؛ در هر کشور نیز می‌توان گروه‌ها و ملیت‌های مختلفی را مشاهده کرد که با وجود تفاوت‌های فرهنگی، در چارچوب فرهنگ ملی به زندگی خود ادامه می‌دهند (احمدی و همکاران، ۱۳۹۷).

مهارت

فرهنگ فارسی معین کلمه مهارت را چیره دستی و توانایی در کار معنی کرده است. و در فرهنگ فارسی عمید کلمه مهارت به معنی ماهر بودن در کاری، استادی، زیرکی، چابکی و زبردستی در کار می‌باشد. فرهنگ انگلیسی آکسفورد نیز کلمه مهارت را توانایی انجام کاری به‌طور ماهرانه و با دقت معنی کرده و تعاریف مانند؛ توانایی انجام کاری با دقت و به‌طور مؤثر، دانش یا توانایی انجام کاری

¹ Natalia V. Volynkina

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

خاص، استعداد یا توانایی طبیعی برای انجام کاری و مهارت یا تخصص در یک زمینه خاص را برای مهارت بیان نموده‌است (فرهنگ آکسفورد^۱، ۲۰۲۴).

علاوه بر این، فرهنگ لغت آکسفورد به تفاوت‌های ظریف بین مهارت و اصطلاحات مشابه مانند "استعداد" و "دانش" اشاره کرده که استعداد را به توانایی ذاتی یا طبیعی برای انجام کاری گفته‌است، در حالی که مهارت از طریق تمرین و یادگیری به دست می‌آید. و همین طور دانش را به آگاهی یا درک از یک موضوع خاص نوشته، در حالی که مهارت توانایی عملی برای استفاده از آن دانش است. دودنی^۲ و همکاران (۲۰۲۱) مهارت را به توانایی و قابلیت فرد برای انجام یک کار یا فعالیت به طور مؤثر و با کیفیت بالا تعریف کرده و در ادامه بیان می‌دارند این توانایی از طریق آموزش، تجربه و تمرین به دست می‌آید و می‌تواند در زمینه‌های مختلفی مانند فنی، هنری، اجتماعی، علمی و ورزشی ظاهر شود. که شامل مهارت سخت و مهارت نرم می‌شود:

- ۱ - مهارت‌های سخت^۳ این‌ها مهارت‌های فنی و قابل اندازه‌گیری هستند که معمولاً از طریق آموزش‌های رسمی و آموزش‌های تخصصی کسب می‌شوند، مانند برنامه‌نویسی، تحلیل داده‌ها، استفاده از ابزارهای خاص، یا رانندگی.
 - ۲ - مهارت‌های نرم^۴ این‌ها مهارت‌های مرتبط با رفتار و ارتباطات انسانی هستند که به طور کلی از طریق تجربه‌های اجتماعی و تعاملات انسانی بهبود می‌یابند، مانند توانایی کار تیمی، حل مسئله، مدیریت زمان، و ارتباط مؤثر.
- بنابراین، مهارت‌ها نقشی کلیدی در زندگی شخصی و حرفه‌ای افراد دارند و به آن‌ها کمک می‌کنند تا وظایف خود را به طور کارآمد و موفقیت‌آمیز انجام دهند. توانایی‌های فردی، آموخته‌ها و تجربیات در کنار هم، باعث تقویت و تکامل مهارت‌ها می‌شوند.

مهارت چندفرهنگی

مهارت چندفرهنگی شامل رفتارها، نگرش‌ها، و سیاست‌هایی است که به افراد اجازه می‌دهد تا به طور مؤثر در شرایط چندفرهنگی کار کنند. این مهارت‌ها به افراد کمک می‌کنند تا تفاوت‌های فرهنگی را درک کنند، قدردانی کنند و با افرادی از فرهنگ‌های مختلف، به‌ویژه فرهنگ‌های متفاوت از خودشان، تعامل کنند (کیدزیور^۵، ۲۰۲۱).

مهارت چندفرهنگی به توانایی‌ها و تکنیک‌های مورد نیاز برای برقراری ارتباط مؤثر و حل مسائل در بافت‌های چندفرهنگی اشاره دارد. این مهارت‌ها شامل تکنیک‌های ارتباطی، حل تعارضات و همکاری در حل مسائل است. افراد با این مهارت‌ها می‌توانند در محیط

¹ Oxford English Dictionary, March 2024 update

² Marco Dondi, Julia Klier, Frederic Panier, and Jörg Schubert

³ Hard Skills

⁴ (Soft Skills)

⁵ Julia Kedzior

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

های چندفرهنگی به خوبی کار کنند، با تفاوت‌های فرهنگی به شکل مثبت برخورد کنند و در تیم‌های چندفرهنگی به طور مؤثر همکاری کنند (کینگ^۱ و باکستر ماگولدا^۲، ۲۰۰۵).

مهارت چندفرهنگی به معنای توانایی فهمیدن فرهنگ‌های مختلف به اندازه‌ای است که بتوان با افرادی از آن فرهنگ‌ها به خوبی ارتباط برقرار کرد و همکاری داشت. این مهارت شامل احترام به روش‌هایی است که دیگران در آن زندگی می‌کنند و جهان را سازماندهی می‌کنند و آمادگی برای یادگیری از آن‌ها را دارد. مهارت چندفرهنگی به افراد کمک می‌کند تا در فرآیند چندفرهنگی شرکت کنند و توانایی خود را برای مشارکت در جوامع مختلف گسترش دهند. با یادگیری و کسب مهارت‌های چندفرهنگی، افراد می‌توانند دیدگاه جامع‌تر و دقیق‌تری از جهان داشته‌باشند و با دیگران به‌عنوان همکاران کامل و برابر کار کنند (کیول^۳، ۲۰۰۷).

مهارت چندفرهنگی به توانایی ملحق شدن به یک عمل یا ایجاد شرایطی اشاره دارد که توسعه بهینه فرد یا سیستم‌های فردی را به حداکثر می‌رساند. این مهارت‌ها از طریق کسب آگاهی، دانش و مهارت‌های لازم برای کار مؤثر در جامعه ایجاد می‌شوند (باسیناک کمبونگ^۴ و پیانگ^۵، ۲۰۲۰).

این پژوهشگران در ادامه، مهارت چندفرهنگی را به‌عنوان توانایی ترکیب اقدام یا شکل‌دهی به موقعیتی تعریف می‌کند که توسعه بهینه فرد یا سیستم‌های فردی را به حداکثر برساند. به‌طور خاص، این مهارت از سه مؤلفه آگاهی، دانش و عمل تشکیل شده‌است. آگاهی شامل حساسیت به باورها، ارزش‌ها و دیدگاه‌های فرهنگی دیگران است. دانش شامل درک ساختارهای اجتماعی نظیر جنسیت، نژاد، طبقه، دین، زبان، جهت‌گیری جنسی و سایر خصوصیات استثنائی است. مهارت‌ها شامل اقداماتی هستند که معلمان برای کنترل کلاس چندفرهنگی به کار می‌گیرند.

مشاوران با مهارت‌های فرهنگی باید با تحقیقات جدید و یافته‌های به‌روز در زمینه سلامت روان و اختلالات روانی در گروه‌های قومی و نژادی مختلف آشنا باشند. آن‌ها باید در جستجوی تجربیات آموزشی باشند که دانش و مهارت‌های میان‌فرهنگی‌شان را غنی کند و در فعالیت‌های اقلیت‌ها خارج از محیط مشاوره، مانند رویدادهای اجتماعی و مراسم فرهنگی، شرکت کنند تا دیدگاه‌شان نسبت به اقلیت‌ها عمیق‌تر و فراتر از یک تمرین آکادمیک باشد. مشاوران ماهر فرهنگی باید درک روشنی از ویژگی‌های عمومی مشاوره و درمان وابسته به فرهنگ، طبقه و زبان داشته‌باشند و بدانند چگونه این ویژگی‌ها ممکن است با ارزش‌های فرهنگی گروه‌های اقلیتی در تضاد باشد. آن‌ها باید از موانع نهادی که مانع استفاده اقلیت‌ها از خدمات سلامت روان می‌شوند آگاه باشند و دانش کاملی از ساختارهای خانوادگی، سلسله‌مراتب، ارزش‌ها و باورهای اقلیت‌ها داشته‌باشند. همچنین، باید از ویژگی‌ها و منابع موجود در جوامع و خانواده‌های اقلیت‌ها مطلع باشند و قادر به برقراری ارتباط کلامی و غیرکلامی مناسب باشند. (وینگ سو^۶ و همکاران، ۱۹۹۲).

¹ King

² Baxter Magolda

³ Kivel

⁴ Grace Amanda Basianak Kumbong

⁵ Tan Bee Piang

⁶ Derald Wing Sue

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

احترام به تنوع فرهنگی یکی از ارزش‌های بنیادین در حرفه مددکاری اجتماعی محسوب می‌شود. انجمن‌های حرفه‌ای مددکاری اجتماعی، مددکاران را ملزم به داشتن شایستگی فرهنگی کرده و معیارهایی برای دستیابی به این استانداردها تعیین می‌کنند. شایستگی فرهنگی به معنای مقابله با ستم و نابرابری‌های نهادی و ساختاری است. مددکاران اجتماعی باید نظریه‌ها و مدل‌های مداخله خود را برای اطمینان از تطابق با حساسیت‌های فرهنگی و ارتباط مؤثر با کاربران خدمات از فرهنگ‌های متنوع بررسی کنند. شایستگی فرهنگی این امکان را به مددکاران اجتماعی می‌دهد که ارزش‌های شخصی و حرفه‌ای خود را نقد کرده و بررسی کنند چگونه این ارزش‌ها با نیازهای کاربران خدمات در محیط‌های چندفرهنگی همخوانی یا تضاد دارند. همچنین، این شایستگی به مددکاران اجازه می‌دهد فرهنگ را از دیدگاهی انتقادی بررسی کنند، تمرکز را از تفاوت‌های فرهنگی به شرایط مسئله‌داری که در آن فرهنگ باید مورد مذاکره قرار گیرد، منتقل کنند و نقاط قوت فرهنگی را شناسایی کرده و همزمان اقداماتی که حقوق بشر و کرامت انسانی را نقض می‌کنند، رد کنند (ابیسینگه^۱، ۲۰۲۲).

اهمیت مهارت چندفرهنگی

با توجه به افزایش تنوع فرهنگی در جمعیت دانش‌آموزان، نیاز به توجه به تأثیر فرهنگ بر یادگیری در سیستم‌های آموزشی بیش از پیش مهم شده است. تحقیقات نشان می‌دهد که بین نژاد و قومیت معلمان و دانش‌آموزان تفاوت قابل توجه و پایداری وجود دارد. اگرچه درصد کودکان اقلیت نژادی / قومی در مدارس عمومی رو به افزایش است، تنها بخش کوچکی از معلمان نیز از اقلیت‌های نژادی / قومی هستند (کیدزیور^۲، ۲۰۲۱).

در ادامه آقای کیدزیور می‌نویسد؛ با تغییرات جمعیتی و نیازهای مرتبط با آن، نیاز به انطباق مدارس و دانشگاه‌ها برای پاسخ به نیازهای یادگیرندگان متنوع فرهنگی بیش از پیش احساس می‌شود. تحقیقات قبلی نشان داده‌اند که همه معلمان آموزش کافی برای کار با جمعیت‌های متنوع را دریافت نمی‌کنند و به درستی برای کمک به موفقیت دانش‌آموزان آماده نیستند. این مسئله منجر به تفاوت‌های عملکرد، مشکلات رفتاری، غیبت و ترک تحصیل دانش‌آموزان از فرهنگ‌های مختلف شده و همچنین استرس و فرسودگی شغلی معلمان را به همراه دارد.

بنابراین دانش و مهارت‌های تدریس چندفرهنگی برای معلمان و دیگر حرفه‌ای‌های مدرسه ضروری است تا بتوانند دانش‌آموزان متنوع فرهنگی را بهتر درک کنند، آموزش دهند و روابط مثبتی با آن‌ها برقرار کنند. به عنوان مثال، نظریه تفاوت فرهنگی نشان می‌دهد که دانش‌آموزان از تنظیمات فرهنگی مختلف به شیوه‌های متفاوتی به آموزش نزدیک می‌شوند که لزوماً با فرهنگ غالب محیط آموزشی تطابق ندارد.

در مطالعه‌ای تحت عنوان "توسعه مهارت‌های فکری و خلاقانه معلمان آینده در حوزه آموزشی چندفرهنگی"، ولینکیا (۲۰۱۹) به اهمیت مهارت‌های چندفرهنگی در جوامع چندفرهنگی و متنوع، به ویژه در محیط‌های آموزشی، اشاره می‌کند. او تأکید می‌کند که

¹ Dr. Dilrukshi Abeyasinghe

² Julia Kedzior

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

درک بهتر نیازهای دانش‌آموزان توسط معلمان، با مداخله فرهنگی، باعث تطبیق بهتر روش‌های تدریس و ارتباطی می‌شود، که در نتیجه ارتباط مؤثرتر با خانواده‌ها و کاهش استرس و فرسودگی شغلی نیز حاصل می‌شود. همچنین، بهبود محیط آموزشی و ایجاد شرایط برابر برای همه دانش‌آموزان، نقش مهمی در افزایش کیفیت آموزش دارد. در مدارس و دانشگاه‌ها، مهارت‌های چندفرهنگی می‌توانند به پیشگیری از نابرابری‌ها کمک کنند و دانش‌آموزان و دانشجویان را برای جامعه جهانی آماده سازند. همچنین، این مهارت‌ها می‌توانند مشارکت والدین را افزایش دهند و فرصت‌های بیشتری برای توسعه مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی فراهم کنند. به‌طور خلاصه، مهارت‌های چندفرهنگی در آموزش، نقش کلیدی در ایجاد محیط‌های آموزشی پویا، منطبق با تنوع فرهنگی و ارتقا تجربه تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان دارند.

باسیناک کمبونگ^۱ و پیانگ^۲ (۲۰۲۰)، در مطالعه‌ای "شایستگی چندفرهنگی خود گزارش‌شده در بین معلمان پیش‌خدمت آموزش اخلاقی و آموزش تاریخ در یک مؤسسه آموزشی در مالزی" بیان می‌کند که مهارت چندفرهنگی برای معلمان بسیار مهم است تا بتوانند فرآیند تدریس و یادگیری را در کلاس‌های دارای تنوع فرهنگی به‌نحو احسن مدیریت کنند. در مالزی، با توجه به جامعه چند قومیتی، چندفرهنگی و چند زبانی، این مهارت‌ها در برنامه‌های آموزشی معلمان به‌اندازه کافی مورد توجه قرار نگرفته‌است. همچنین، تحقیقاتی نشان داده‌اند که معلمان با مهارت چندفرهنگی بالا احساس اطمینان و راحتی بیشتری در مواجهه با نیازهای متنوع دانش‌آموزان دارند که این امر به بهبود فرآیند آموزش و پرورش کمک می‌کند. توسعه مهارت چندفرهنگی در برنامه‌های آموزشی معلمان از اهمیت بالایی برخوردار است زیرا معلمانی که در این زمینه مهارت دارند، درک بهتری از مسائل چندفرهنگی دارند، دانش کافی درباره تنوع جمعیت عمومی دارند و می‌توانند از این دانش و درک برای افزایش مهارت‌های تدریس خود استفاده کنند. به‌علاوه، این مهارت‌ها به معلمان کمک می‌کند تا با دانش‌آموزان و والدین آن‌ها به‌طور مؤثر تعامل داشته‌باشند و به نیازهای مختلف دانش‌آموزان در کلاس‌های متنوع پاسخ دهند.

سؤال پژوهش

مهارت چندفرهنگی دانشجویان معلمان دانشگاه شهید رجایی چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

هدف این پژوهش، ارزیابی مهارت‌های چندفرهنگی دانشجویان معلمان دانشگاه شهید رجایی و ارائه راهکارهای لازم جهت بهبود آن در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ می‌باشد. این پژوهش از نظر هدف کاربردی و با رویکرد کمی انجام شده‌است. از نظر ماهیت، تحقیق توصیفی بوده و بر اساس نحوه گردآوری داده‌ها، از روش میدانی استفاده شده‌است؛ بنابراین، می‌توان آن را به‌عنوان یک تحقیق

¹ Grace Amanda Basianak Kumbong

² Tan Bee Piang

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

توصیفی-پیمایشی طبقه‌بندی کرد. علاوه بر این، با توجه به ارزیابی مهارت‌های چندفرهنگی دانشجومعلم‌ان، این پژوهش از نوع هم بستگی است و به لحاظ معیار زمانی، به صورت مقطعی انجام شده است.

جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانشجومعلم‌ان مقطع کارشناسی از ترم سوم به بعد دانشگاه شهید رجایی در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ است که بر اساس آمار رسمی دانشگاه، تعداد آنها ۲۴۱۰ نفر (۲۰۷۰ دانشجوی پسر و ۳۴۰ دانشجوی دختر) می‌باشد. برای انتخاب نمونه، از روش نمونه‌برداری طبقه‌ای-نسبی و تصادفی استفاده شده و به کمک فرمول کوکران، تعداد نمونه‌ها به ۳۳۴ دانشجو (۲۹۰ دانشجوی پسر و ۵۴ دانشجوی دختر) تعیین شده است.

برای جمع‌آوری اطلاعات مرتبط با ادبیات موضوع و پیشینه تحقیق، از روش کتابخانه‌ای استفاده شد. همچنین، داده‌های مرتبط با نمونه مورد مطالعه از طریق پرسشنامه استاندارد چندفرهنگی صادقی و هواس‌بیگی (۱۳۹۹) گردآوری شد. این پرسشنامه شامل ۱۵ سؤال است که سؤالات ۲، ۶، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۴ و ۱۵ برای سنجش مهارت‌های چندفرهنگی دانشجویان در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفت.

روایی محتوای پرسشنامه توسط محققین پیشین تأیید شده است. علاوه بر این، برای اطمینان بیشتر، پرسشنامه به استاد راهنما ارائه شد و پس از دریافت تأییدیه و نکات اصلاحی، روایی محتوایی آن بهبود یافت. برای سنجش پایایی پرسشنامه، ابتدا ۳۰ عدد از آن به صورت مقدماتی اجرا شد و پایایی متغیر اصلی یعنی مهارت‌های چندفرهنگی ۰,۸۷ به دست آمد که نشان‌دهنده پایایی بالای آن است.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شد. در بخش آمار توصیفی، از جداول توزیع فراوانی و نمودارها استفاده گردید. در بخش آمار استنباطی، از آزمون‌های کالموگروف-اسمیرنوف و t تک گروهی بهره گرفته شد. لازم به ذکر است که در هر دو بخش توصیفی و استنباطی، از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۲ استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

جدول ۱-۱ فراوانی و درصد فراوانی نمونه آماری مورد مطالعه به لحاظ جنسیت

شاخص جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۲۹۰	۸۴/۳
زن	۵۴	۱۵/۷
جمع	۳۴۴	۱۰۰

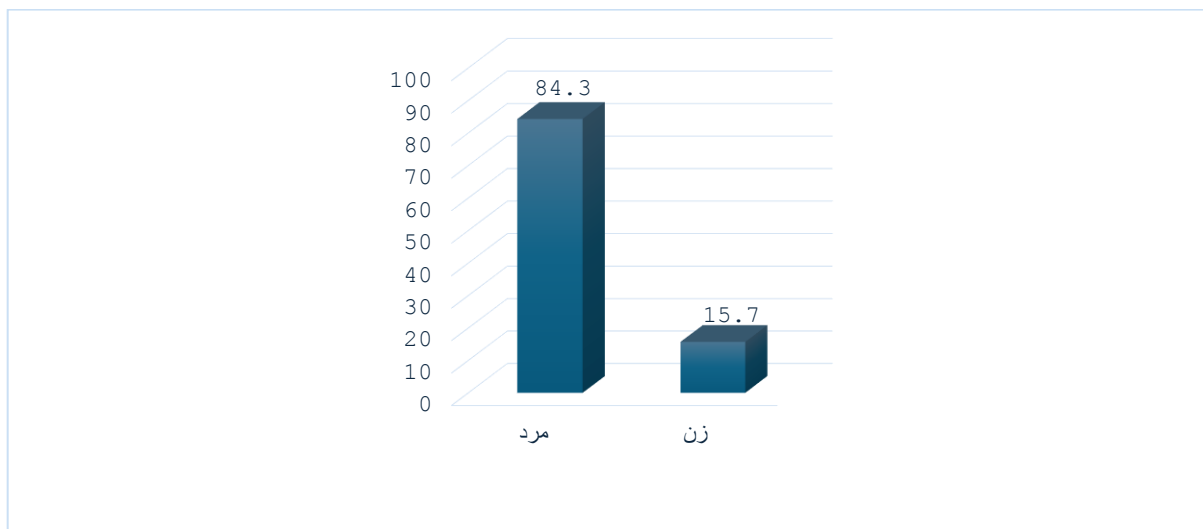

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

بر اساس داده‌های جدول (۱-۱) نمونه مورد مطالعه شامل ۳۴۴ نفر از دانشجو معلمان دانشگاه شهید رجایی است که ۲۹۰ نفر (۸۴/۳ درصد) مرد و ۵۴ نفر (۱۵/۷ درصد) زن هستند.

نمودار ۱-۱ درصد فراوانی نمونه مورد مطالعه بر حسب جنسیت

پیش‌فرض‌های استفاده از آزمون‌های آماری پارامتریک

آزمون‌های پارامتریک به منظور بررسی توزیع متغیر در جامعه استفاده می‌شوند و برای بهره‌برداری صحیح از این روش‌ها، پژوهشگر باید به مفروضات خاصی توجه داشته باشد. این مفروضات عبارتند از:

۱. پیوستگی و نظم داده‌ها: داده‌های مورد استفاده باید به صورت پیوسته و منظم باشند، به این معنی که داده‌ها باید به روش‌های اندازه‌گیری فاصله‌ای یا نسبی قابل اندازه‌گیری باشند.

۲. توزیع نرمال متغیر: متغیر مورد بررسی باید دارای توزیع نرمال یا حداقل به تقریب نرمال باشد. این مفروضه بیانگر این است که داده‌ها باید به گونه‌ای باشند که به توزیع طبیعی نزدیک باشند، زیرا صحت آزمون‌های پارامتریک به این شرط وابسته است.

این مفروضات برای اعتبارسنجی نتایج آزمون‌های پارامتریک و تفسیر درست آن‌ها بسیار اساسی هستند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در این پژوهش، داده‌های مورد استفاده به صورت پیوسته و منظم هستند، به عبارتی دیگر، شرط مقیاس اندازه‌گیری برقرار است. با توجه به اینکه یکی از شروط ضروری برای استفاده از آزمون‌های پارامتریک، توزیع نرمال داده‌ها است، برای بررسی این فرض از آزمون کالموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است. هدف این آزمون تعیین این است که آیا داده‌ها از توزیع نرمال برخوردارند یا خیر.

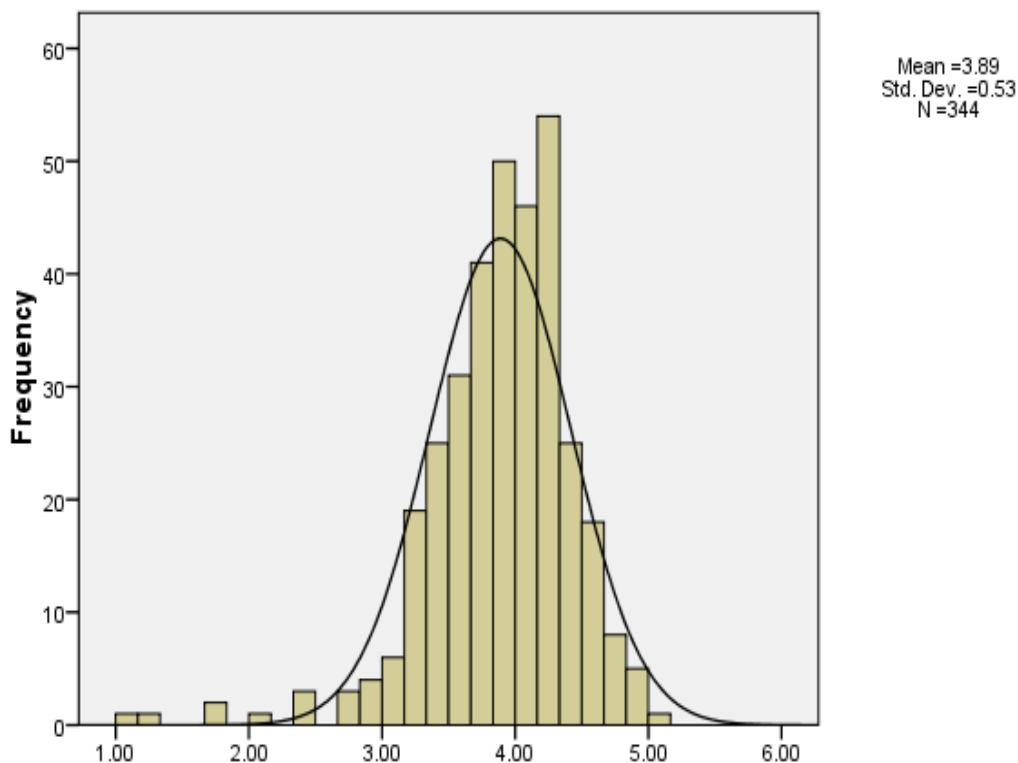
جدول ۱-۲ نتیجه آزمون کالموگروف - اسمیرنوف برای نرمال بودن توزیع داده‌ها

متغیر	تعداد نمونه	مقدار Z	سطح معناداری
مهارت چندفرهنگی	۳۴۴	۱/۳۴۲	۰/۰۵۴

با توجه به نتایج آزمون کالموگروف-اسمیرنوف در جدول (۱-۲) می‌توان اظهار نمود که متغیر اصلی پژوهش یعنی مهارت چندفرهنگی نرمال می‌باشد؛ زیرا سطح معناداری مقدار Z بزرگ‌تر از ۰/۰۵ می‌باشد ($p > 0.05$). بنابراین می‌توان از آزمون‌های پارامتری برای تحلیل سؤال پژوهش استفاده کرد.

نمودار ۱-۲ توزیع فراوانی وضعیت نگرش چندفرهنگی دانشجو معلمان دانشگاه شهید رجایی به همراه منحنی توزیع نرمال

Histogram

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مهارت چندفرهنگی دانشجو معلمان دانشگاه شهید رجایی چگونه است؟

جدول ۱-۳ توزیع فراوانی و درصد پاسخها به هر یک از گویه‌های مهارت چندفرهنگی دانشجو معلمان دانشگاه شهید رجایی

خیلی زیاد		زیاد		میان		کم		خیلی کم		گزینه سؤال
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۲۸/۲	۹۷	۴۱/۶	۱۴۳	۱۳/۴	۴۶	۱۱/۶	۴۰	۵/۲	۱۸	نغمه‌های موسیقی نواحی ایران را گوش می‌کنم.
۴۲/۷	۱۴۷	۴۰/۱	۱۳۸	۱۲/۲	۴۲	۲/۶	۹	۲/۳	۸	به نظر من فرهنگ‌ها در تعامل با یکدیگر رشد کرده و تقویت می‌شوند.
۴۲/۴	۱۴۶	۳۹/۵	۱۳۶	۱۱/۶	۴۰	۴/۱	۱۴	۲/۳	۸	وقتی لهجه‌های مختلف اقوام را می‌شنوم، لذت می‌برم.
۶۴	۲۲۰	۲۵/۳	۸۷	۴/۹	۱۷	۲	۷	۳/۸	۱۳	وقتی شاهد تبعیض جنسیتی هستم، ناراحت می‌شوم.
۳۲/۶	۱۱۲	۲۹/۷	۱۰۲	۲۰/۳	۷۰	۱۱/۶	۴۰	۵/۸	۲۰	من مایلیم با تمامی گروه‌های مذهبی ایران تعامل داشته باشیم.
۳۲/۶	۱۱۲	۴۶/۵	۱۶۰	۱۳/۴	۴۶	۳/۸	۱۳	۳/۸	۱۳	دوست دارم فرزندم با بچه‌های سایر فرهنگ‌ها تعامل داشته باشد.
۵۸/۷	۲۰۲	۳۱/۴	۱۰۸	۳/۸	۱۳	۱/۷	۶	۴/۴	۱۵	حاضرم همکاری، از سایر اقوام و فرهنگ‌ها داشته باشم.
۴۳	۱۴۸	۳۶/۳	۱۲۵	۱۱/۳	۳۹	۵/۲	۱۸	¼	۱۴	مهارت چندفرهنگی دانشجو معلمان دانشگاه شهید رجایی (میانگین)

با توجه به مندرجات جدول (۱-۳) میزان مهارت چندفرهنگی ۱۴ نفر (۴/۱ درصد) از دانشجو معلمان دانشگاه شهید رجایی خیلی کم، ۱۸ نفر (۵/۲ درصد) کم، ۳۹ نفر (۱۱/۳ درصد) میان، ۱۲۵ نفر (۳۶/۳ درصد) زیاد و ۱۴۸ نفر (۴۳ درصد) خیلی زیاد است.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

جدول ۴-۱ بررسی وضعیت مهارت چندفرهنگی دانشجو معلمان دانشگاه شهید رجایی با استفاده از آزمون t تک گروهی

شاخص	متغیر	میانگین مشاهده شده	انحراف استاندارد	میانگین آماری	مقدار آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
	مهارت چندفرهنگی	۴/۰۹	۰/۶۷	۳	۲۹/۸۱	۳۴۳	**۰/۰۰۰۱

* در سطح ۰/۰۵ معنادار است. ** در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

نتایج آزمون t تک گروهی در جدول (۴-۱) نشان می‌دهد میانگین مهارت چندفرهنگی دانشجومعلمین دانشگاه شهید رجایی ۴/۰۹ با انحراف معیار ۰/۶۷ به دست آمده است که از میانگین آماری (۳) بزرگ‌تر است و این تفاوت در سطح ۰/۰۱ معنادار است؛ زیرا ($p < 0.01$) بنابراین با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان گفت که میزان مهارت چندفرهنگی دانشجومعلمین دانشگاه شهید رجایی بالاتر از حد میانه (۳) است.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به داده‌های جدول (۳-۱)، میزان مهارت چندفرهنگی ۱۴ نفر (۱،۴ درصد) از دانشجو معلمان دانشگاه شهید رجایی بسیار کم، ۱۸ نفر (۲،۵ درصد) کم، ۳۹ نفر (۱۱،۳ درصد) متوسط، ۱۲۵ نفر (۳۶،۳ درصد) زیاد و ۱۴۸ نفر (۴۳ درصد) بسیار زیاد ارزیابی شده است. نتایج آزمون t تک گروهی در جدول (۴-۱) نشان می‌دهد که میانگین مهارت چندفرهنگی دانشجو معلمان این دانشگاه ۴،۰۹ با انحراف معیار ۰،۶۷ بوده که از میانگین آماری (۳) به طور معنی‌داری بیشتر است. ($p < 0.01$) بنابراین، با اطمینان ۹۹ درصد می‌توان گفت که میزان مهارت چندفرهنگی دانشجو معلمان دانشگاه شهید رجایی بالاتر از حد متوسط (۳) است. این نتایج با نتایج تحقیقات عاشوری و صادقی (۱۳۹۹)، صادقی و هواس‌بیگی (۱۳۹۹)، لطفیان (۱۳۹۴)، به درون و همکاران (۲۰۲۴)، فاطمه‌واتی و وریاندانی (۲۰۲۳)، سینگ و همکاران (۲۰۲۰)، بنکس (۱۹۹۲) و... هم سویی دارد. تحقیقات قبلی نشان داده‌اند که مهارت‌های چندفرهنگی از جمله عوامل مهمی است که بر کیفیت آموزش و یادگیری داشته‌باشد. به‌عنوان مثال، پژوهش بنکس (۱۹۹۲) و احمدی (۱۳۹۹) هر دو تأیید کرده‌اند که آموزش چندفرهنگی می‌تواند مهارت‌های عملی دانشجویان را بهبود بخشد و به تعاملات مثبت بین فرهنگی کمک کند. یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که اکثر دانشجویان نگرشی مثبت نسبت به موضوعات چندفرهنگی دارند و دیدگاه‌های مناسبی در این زمینه ارائه می‌دهند. این نگرش مثبت نشان‌دهنده تأثیر مثبت برنامه‌های آموزشی دانشگاه در تقویت مهارت‌های چندفرهنگی است. به‌طور خاص، دانشجویان توانایی‌های بالایی در برقراری ارتباط مؤثر با افراد از فرهنگ‌های مختلف،

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

حل تعارضات فرهنگی، و همکاری در محیط‌های چندفرهنگی از خود نشان دادند. این مهارت‌ها می‌توانند به‌طور مستقیم در بهبود عملکرد و کیفیت آموزش و تدریس آنان در آینده تأثیرگذار باشند.

بر اساس این نتایج، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که برنامه‌های آموزشی دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی به‌خوبی توانسته‌اند مهارت‌های عملی لازم را به دانشجویان آموزش دهند. این یافته‌ها بر اهمیت ادامه و تقویت برنامه‌های آموزشی تأکید دارند که مهارت‌های چندفرهنگی را در دانشجویان تقویت می‌کنند. توانایی دانشجویان در مواجهه با چالش‌های فرهنگی و ایجاد محیط‌های یادگیری فراگیر و متنوع نشان‌دهنده پتانسیل بالای آنان برای پیشرفت و توسعه حرفه‌ای است.

پیشنهادات

بر اساس بررسی‌ها، تحلیل‌ها و نتایج حاصل از مطالعات انجام‌شده، پیشنهادات زیر به‌منظور ارتقای مهارت‌های چندفرهنگی در آموزش، به‌ویژه در محیط دانشگاهی، به سیاست‌گذاران، مدیران، و تمامی افرادی که در حوزه آموزش و پرورش فعالیت دارند، ارائه می‌گردد.

پیشنهادات تحقیقی

- ✓ **تأثیر استفاده از فناوری‌های نوین در آموزش چندفرهنگی:** بررسی تأثیر استفاده از فناوری‌های نوین مانند هوش مصنوعی، واقعیت مجازی و افزوده، و پلتفرم‌های آموزش آنلاین بر افزایش مهارت‌های چندفرهنگی دانشجویان. این تحقیق می‌تواند نشان دهد که چگونه تکنولوژی‌های پیشرفته می‌توانند تجربه‌های آموزشی چندفرهنگی را غنی‌تر کرده و یادگیری را مؤثرتر کنند.
- ✓ **تحلیل نگرش‌های دانشجویان نسبت به فرهنگ‌های مختلف:** انجام تحقیقات کیفی و کمی برای تحلیل و بررسی نگرش‌ها و تجربیات دانشجویان نسبت به فرهنگ‌های مختلف. این پژوهش می‌تواند به شناسایی نقاط قوت و ضعف در برنامه‌های آموزشی فعلی کمک کرده و پیشنهادات بهبودی ارائه دهد.
- ✓ **مقایسه مهارت‌های چندفرهنگی در دانشگاه‌های مختلف:** مطالعه مقایسه‌ای بین مهارت‌های چندفرهنگی دانشجویان در دانشگاه شهید رجایی و سایر دانشگاه‌های ایران و جهان. این پژوهش می‌تواند نشان دهد که چه عواملی در محیط‌های آموزشی مختلف می‌توانند به بهبود مهارت‌های چندفرهنگی کمک کنند و چه تفاوت‌هایی در رویکردهای آموزشی وجود دارد.

پیشنهادات کاربردی

- ✓ **توسعه و ترویج برنامه‌های آموزش معکوس^۱ با تمرکز بر چندفرهنگی:** پیاده‌سازی مدل‌های آموزش معکوس که در آن‌ها محتوای آموزشی چندفرهنگی به‌صورت آنلاین ارائه شده و زمان کلاس به بحث و تعامل در مورد مسائل فرهنگی

¹ Flipped Classroom

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مختلف اختصاص می‌یابد. این روش می‌تواند دانشجویان را به مشارکت فعال تر در فرآیند یادگیری و تقویت مهارت‌های چندفرهنگی ترغیب کند.

- ✓ **ایجاد محیط‌های یادگیری فراگیر:** فراهم‌سازی محیط‌های یادگیری که پذیرای فرهنگ‌های مختلف باشند، از جمله تنظیم کلاس‌ها و محتوای آموزشی به گونه‌ای که تنوع فرهنگی را منعکس دهند. این اقدام می‌تواند شامل استفاده از منابع آموزشی چندفرهنگی و دعوت از سخنرانان مهمان از فرهنگ‌های مختلف باشد.
- ✓ **ترویج برنامه‌های تبادل فرهنگی:** تشویق دانشجویان به شرکت در برنامه‌های تبادل فرهنگی و بین‌المللی که به آن‌ها فرصتی می‌دهد تا با فرهنگ‌های مختلف از نزدیک آشنا شوند. این برنامه‌ها می‌توانند شامل تبادل دانشجو با دانشگاه‌های خارجی، سفرهای آموزشی و فرهنگی، و پروژه‌های مشترک با دانشجویان از کشورها و فرهنگ‌های مختلف باشند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

منابع

- احمدی، منیژه؛ قریشی، سید علی، گودرزی، فاطمه (۱۳۹۷). بررسی مشکلات چندفرهنگی در مدارس ابتدایی شهر ساوه و ارائه راهکارهای آن. پژوهش در نظام‌های آموزشی، شماره ۴۲، پاییز ۱۳۹۷.
- پله (۱۳۹۴). تبیین فلسفه تربیت چندفرهنگی برای نظام تربیتی ایران و تحلیل و ارزیابی سیاست‌های تربیتی موجود بر مبنای آن، رساله دوره دکتری فلسفه تعلیم و تربیت، دانشگاه تربیت مدرس.
- صادقی (۱۳۸۹). بررسی سند برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران براساس رویکرد آموزش چندفرهنگی، فصلنامه مطالعات برنامه درسی ایران، سال ۵، شماره ۱۸، ۱۹۰-۲۱۵.
- صادقی، علیرضا؛ هواس بیگی، فاطمه (۱۳۹۹). سنجش میزان سواد چندفرهنگی استادان علامه طباطبایی و ارائه راهکارهای برای ارتقای آن. دو فصلنامه مطالعات برنامه درسی آموزش عالی، سال ۱۱، شماره ۲۱، ۳۱-۶۷.
- عاشوری، فریبا؛ صادقی، علیرضا (۱۳۹۹). بررسی میزان تأثیر آموزش مؤلفه‌های چندفرهنگی در ارتقای سواد چندفرهنگی دانش آموزان پایه‌ی ششم ابتدایی شهر تهران، فصلنامه روانشناسی تربیتی، سال ۱۶، شماره ۵۸، ۲۵۹-۲۸۵.
- عبدلی سلطان احمدی، جواد؛ نادری، عزت اله، شریعتمداری، علی، سیف نراقی، مریم. (۱۳۹۵) نگاهی به آموزش چند فرهنگی در کتاب‌های ادبیات فارسی، بهارستان سخن (فصلنامه علمی- پژوهشی ادبیات فارسی)، سال ۱۳ شماره ۱۳۲، ۲۳۵-۲۵۲.
- لطیفیان (۱۳۹۴). تعیین شایستگی‌های چندفرهنگی معلمان و سنجش آنها در مدارس دوره‌ی ابتدایی. پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- هواس بیگی، فاطمه؛ صادقی، علیرضا، ملکی، حسن، قادری، مصطفی (۱۳۹۷). آموزش چندفرهنگی در کتاب‌های درسی فارسی (خوانداری) دوره آموزش ابتدایی ایران. دوفصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی، سال ۶، شماره ۱۱، ۱۴۱-۱۷۴.
- Dondi, M., Klier, J., Panier, F., & Schubert, J. (2021, June). Defining the skills citizens will need in the future world of work. McKinsey & Company. Public & Social Sector Practice.
- Abeyasinghe, D. (2022). Cultural competence in social work: A conceptual analysis. E-Journal of Social Work, 6 (2), 1-11.
- Badrun, B., Warsah, I., Morganna, R., Carles, E., & Sendi, O. A. M. (2024). Multiculturalism of Indonesia's multireligious communities: The portrayal of multicultural competence and its contributing factors. International and Multidisciplinary Journal of Social Sciences. <https://doi.org/10.17583/rimcis.14199>

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- Banks, J. A. (1992). Multicultural education for freedom's sake. *Educational Leadership*, 49(32), 32-36.
- Fatmawati, L., Dewi, K. P., & Wuryandani, W. (2023). Multicultural competence of elementary teacher education students. *International Journal of Elementary Education*, 7 (4), 721-730. <https://doi.org/10.23887/ijee.v7i4.62880>
- Kedzior, J. (2021). Self-reported multicultural teaching knowledge and skills of school professionals [Master's thesis, Eastern Illinois University]. The Keep. <https://thekeep.eiu.edu/>
- King, P. M., & Baxter Magolda, M. B. (2005). A developmental model of intercultural maturity. *Journal of College Student Development*, 46(6), 571-592.
- Kivel, P. (2007). Multicultural competence. <http://paulkivel.com/wp-content/uploads/2015/07/multiculturalcompetence.pdf>
- Kumbong, G. A. B., & Piang, T. B. (2020). Self-reported multicultural competency among moral education and history education pre-service teachers in an educational institution in Malaysia. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*, 7(2), 5983-5989.
- Singh, A. A., Nassar, S. C., Arredondo, P., & Toporek, R. (2020). The past guides the future: Implementing the multicultural and social justice counseling competencies. *Journal of Counseling & Development*, 98 (3), 238-252. <https://doi.org/10.1002/jcad.12319>
- Sue, D. W., Arredondo, P., & McDavis, R. J. (1992). Multicultural counseling competencies and standards: A call to the profession. *Journal of Counseling & Development*, 70(4), 477-486.
- Sue, D. W., Arredondo, P., & McDavis, R. J. (1992). Multicultural counseling competencies and standards: A call to the profession. *Journal of Counseling & Development*, 70(4), 477-486.
- Volynkina, N. V. (2019). Future teachers' intellectual and creative skills development in the multicultural educational sphere. *Proceedings IFTE-2619*, 765-774. doi: 10.3897/asi.1.0726